

INTROKURSET

Tekster og oppgaver for
egenlæring

Norges speiderforbund, Oct 2017

ALLTID BEREDT

INNLEDNING

For en leder i Norges speiderforbund er det viktig å kjenne til sentrale prinsipper for speiding og speiderledelse. Introkurset er det første kurset du tar som ny leder. Formålet med det er å gi deg introduksjon til speiding. Introkurset gjennomføres som egenlæring.

Lederstart

Etter introkurset blir du invitert til å delta i en oppfølgingssamtale, såkalt leder-samtale, i kretsen din (den som speidergruppa di tilhører). Når du har fullført både introkurset og ledersamtalen, som til sammen omtales som Lederstart, blir du bedt om å skrive under på en lederavtale med kretsen og Norges speiderforbund. Og så er du klar til å begynne som speiderleder!

Vi ønsker at alle nye ledere – både med og uten tidligere speidererfaring – gjennomfører Lederstart. Tilhører du den første kategorien, kan Lederstart hjelpe deg å oppsummere dine speidererfaringer og sette dem i perspektiv. Har du lite speidererfaring, håper vi at Lederstart kan gi deg nettopp en god start: et innblikk i speidingens metoder og idé. Etter Lederstart har du rett og plikt til å ta videre lederutdanning knyttet til vervet ditt.

Hva innebærer egenlæring?

Introkurset er beregnet for *egenlæring*. Det betyr at det er du, og du alene, som har ansvar for å gjennomføre kursopplegget og reflektere over det du har lært og gjort.

Introkurset er basert på heftene «Velkommen som leder» og «Speidermetoden». Det betyr at du skal lese gjennom heftene og ha et bevisst forhold til det som står i dem. For å hjelpe deg med å sette deg inn i innholdet i disse heftene, har vi laget spørsmål og små oppgaver som du finner nederst på hver side. Kurset er delt inn i 7 hovedtemaer – én side per tema. Hvis du ønsker å gå mer i dybden på noen av temaene, kan du bruke PSST!-lenkene på hver side eller se oversikten over alle lenkene på side 10.

Rammer for kurset

Det høres kanskje banalt ut, men behagelige omgivelser og praktiske rammer på et kurs er faktisk viktige forutsetninger for god læringsutbytte. Dette er like viktig på et kurs av denne typen (egenlæring) som når du deltar på et mer tradisjonelt kurs. Så gjør klart utstyret og kursmaterialet, sett deg i godstolen og pass på å ha noe å bite i og drikke underveis.

FAKTA:

Opplæringen som Norges speiderforbund tilbyr sine ledere kalles ledertrening og består av grunntrening (for nye ledere) og videregående trening (for de mer erfarne speiderledere).

Lederstart er den første og innledende delen av grunntreningen. Målet er å gi alle som ønsker å bli speiderledere, en god start.

Tidsbruk

Sett av godt med tid. Tre timer er anbefalt for å få gått gjennom hele kursopplegget. Det kan være en fordel å ta kurset i flere omganger slik at du får mulighet til å bearbeide de forskjellige opplysningene og reflektere over det du har lest. Hvis du gjennomfører kurset sammenhengende, ta deg jevnlige pauser, for eksempel nå du er ferdig med et hovedtema.

Utstyr og kursmateriell

- Dette kursopplegget, enten på skjerm eller som utskrift.
- Heftene «Velkommen som leder» og «Speidermetoden».
- En pc/nettbrett med internettilgang.
- Penn/blyant og en liten notatblokk til å notere nyttige erfaringer og tanker under kurset.

DEL 1: GRUNNLAGET

Dette temaet handler om viktige kjennetegn og grunnverdiene i speideren:

- Formålsparagrafen
- Speiderloven og speiderløftet
- Speiderhilsen og valgspråk

Hvorfor akkurat dette

Speiding er en såkalt verdibasert bevegelse, og verdigrunnlaget er en viktig del av organisasjonens identitet. Ett eksempel på dette er at speidere gjennom speiderløftet forplikter seg til å følge speiderloven. Å ha et bevisst forhold til speidingens verdigrunnlag kan gjøre deg til en bedre og mer reflektert leder, og er ikke minst en viktig forutsetning for å kunne forstå og ta del i speidergruppas liv.

Når du sier ja til å bli leder i Norges speiderforbund, sier du samtidig ja til å arbeide i tråd med NSF's formål og verdigrunnlag. Det er derfor viktig at du forstår formålet med speidingen og kjenner til speidingens verdier. Dette trenger ikke nødvendigvis å påvirke dine personlige overbevisninger, men det gir noen forventninger til hvordan du skal utføre ledergjerningen. Du kommer til å være et forbilde – den som speidere ser opp til – og det forplikter. I praksis betyr det at du, så langt det er mulig, handler i tråd med verdigrunnlaget. For noen med lite speidererfaring kan en slik forpliktelse virke kunstig eller abstrakt. Tenk gjerne på den som en kompasskurs som kan hjelpe deg med å finne retningen i speiderlederrollen din.

TENK:

Kan du stå for verdiene i speiderloven og -løftet?

FAKTA:

Norges speiderforbunds formål er å utvikle mennesker til selvstendighet, og til å ta aktivt ansvar i samfunnet i samsvar med idealene fra speiderløftet og speiderloven (jf. §1-5-1 i NSF's lover).

LES

«Velkommen som leder», side 3-5

REFLEKTER:

REFLEKTER

? Hva er speidingens formål?

? Tenk over noen viktige kjennetegn ved speidingen.

? Tenk over verdiene i speiderløftet og speiderloven. Er dette verdier du kan stå for? Hva føles eventuelt vanskelig for deg å gi din tilslutning til?

? Det er ikke uten grunn at speideren ofte oppfattes som livsstil og ikke bare en fritidsaktivitet. Du har kanskje av og til selv opplevd speideren som en egen liten verden? Det kan dreie seg om alt fra hvilke sanger vi synger til «regler» for oppførsel i naturen eller holdning til bruk av alkohol. Noe av dette skyldes tradisjoner, men mye har sammenheng med verdiene fra speiderloven, speiderløftet og formålsparagrafen.

? Tenk over om det er noen tradisjoner eller andre trekk ved speideren du vil gjerne forstå bedre. Noter eventuelle spørsmål eller bekymringer du har, slik at du kan ta dem opp under samtalen med kretsen.

PSST!
VIL DU VITE MER?
Trykk her

DEL 2: ORGANISASJON

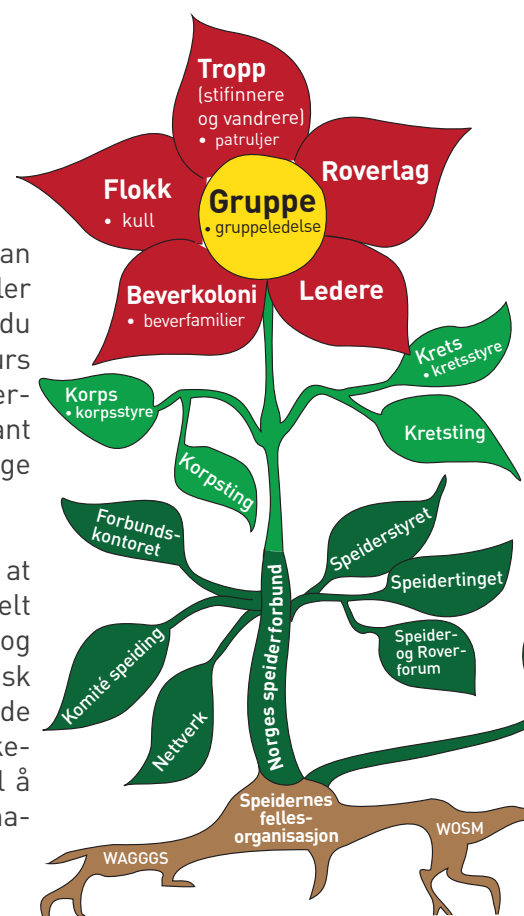
Dette temaet handler om de ulike leddene i organisasjonen og forbindelsene mellom dem:

- Gruppe
- Krets
- Korps
- Nasjonalt
- Internasjonalt

Hvorfor akkurat dette

Kjennskap til organisasjonsstrukturen i NSF kan hjelpe deg å vite hva du kan forvente av de forskjellige organisasjonsleddene, og hvor du kan få hjelp eller finne informasjon. Selv om du skal være aktiv i en lokal speidergruppe, vil du ikke forbli upåvirket av det som skjer på kretsnivå og nasjonalt. På lederkurs og speiderarrangementer kan du bli kjent med ledere fra andre speidergrupper, kanskje fra helt andre deler av landet. Du vil også få relevant informasjon og invitasjoner gjennom bladet «Speideren» og på e-post. Å følge med på det som skjer kan åpne mange spennende muligheter for deg.

Det internasjonale aspektet ved speidingen er også viktig. Mange opplever at det er akkurat dette som gir dem motivasjon til å være speidere. Det er noe helt spesielt ved det å være én av over 30 millioner speidere fra hele verden, og å vite at man har mye til felles til tross for forskjellige kulturer, tro, økonomisk situasjon og hverdag. Gjennom å være en del av dette verdensomspennende fellesskapet, gjennom å oppleve internasjonalt vennskap og arbeide for likeverd, bidrar speidere til fred. Som speiderleder vil du også få mulighet til å oppleve internasjonal speiding på nært hold, for eksempel gjennom internasjonale prosjekter, arrangementer og leire.

LES

«Velkommen som leder», side 6-9, 12-13

UNDERSØK:

- Hva vet du om din egen speidergruppe? Vet du hvem gruppelederen er? Har du hatt kontakt med ham/henne?
- Hva vet du om kretsen din? Gjør deg kjent med hjemmesiden til kretsen (og korpsset ditt, hvis du er medlem i en korpsgruppe).
- Gjør deg kjent med forbundets hjemmeside speiding.no og spesielt følgende innhold: [Organisasjon](#) og [Ut i verden](#)
- Hvis du ikke har hatt en samtale med gruppeleder ennå, kan det være en god idé å få det til så snart som mulig. Hvis du skal være leder i en enhet, prøv å finne ut litt mer om denne (koloni, flokk, tropp eller roverlag).

PSST!
VIL DU VITE MER OM
INTERNASJONAL SPEIDING?
Trykk her

DEL 3: HVORDAN LÆRER SPEIDERE?

Dette temaet handler om speidermetoden:

- Opprinnelse og oppbygging
- Betydning for arbeidet

Hvorfor akkurat dette

Speidermetoden er det viktigste kjennetegnet ved speidingen, og det viktigste verktøyet du som leder trenger å beherske. Det meste av de andre oppgavene kan du delegere til andre ledere, men det er rett og slett umulig å skape gode speideraktiviteter uten å ta i bruk prinsippene for arbeid som er uttrykt gjennom de åtte punktene i speidermetoden. Det er ikke nødvendig for deg å huske speidermetoden på rams, men det er viktig at du vet hva den dreier seg om, og er bevisst på å bruke den. Målet er at viktige speiderprinsipper som erfaringslæring, patruljesystemet, medbestemmelse og ansvar med mer, på sikt blir en selvfølge for deg som leder.

Informasjonen og oppgavene nedenfor vil hjelpe deg med å få innblikk i speidermetodens åtte punkter, deres betydning og praktiske bruk. For en som ikke har vært speider selv, kan speidermetoden være vanskelig å huske og forstå etter bare én gjennomlesing. Men du kommer til å lære mye mer om speidermetoden og trene på bruken av den senere i ledertreningen.

TENK:

Hva forbinder du med speidingen?

TIPS:

Speidermetoden er en sjekkliste, både når vi planlegger speideraktiviteter og når vi gjennomfører dem. På samme måte kan du bruke den som et slags skjelett, eller knagger som du kan henge de nye ledelseserfaringene dine på. Skriv for eksempel de åtte punktene inn i notatboka di, og hver gang du stusser over noe i speidersammenheng, kan du sjekke om dette kan henge sammen med speidermetoden.

LES

Heftet «Speidermetoden»

REFLEKTER:

REFLEKTER

? Hvilke av delene i speidermetoden liker du best og kommer helt sikkert til å bruke? Hvorfor?

? Tenk over det du har lest om speidermetoden. Har dette bidratt til at du har fått et annet (enn tidligere) bilde av speidingen? På hvilken måte?

Speidermetoden kommer til å være en viktig del av din lederhverdag. Tenk over hvordan speidermetoden kommer til å påvirke nettopp din måte å lede på. Ta gjerne utgangspunkt i sjekklistene for hva ledere skal tilrettelegge for i heftet «Speidermetoden». Velg 3-4 punkter som du kunne tenke deg å jobbe mer bevisst med i din første tid som leder. Utform dem gjerne som forsetter, og noter dem til senere bruk. For eksempel:

- «Jeg kommer til å lytte til speiderne og ta dem på alvor.»
- «Jeg ønsker å sette meg inn i eksisterende tradisjoner og seremonier i min speidergruppe/enhet.»
- «Som speiderleder kommer jeg til å være et forbilde for speidere, og jeg kommer derfor til å passe på hvordan jeg oppfører og uttrykker meg med speidere til stede (for eksempel la være å bli sint, snakke nedsettende om noen, røyke osv.)»

PSST!
VIL DU VITE MER?
Trykk her

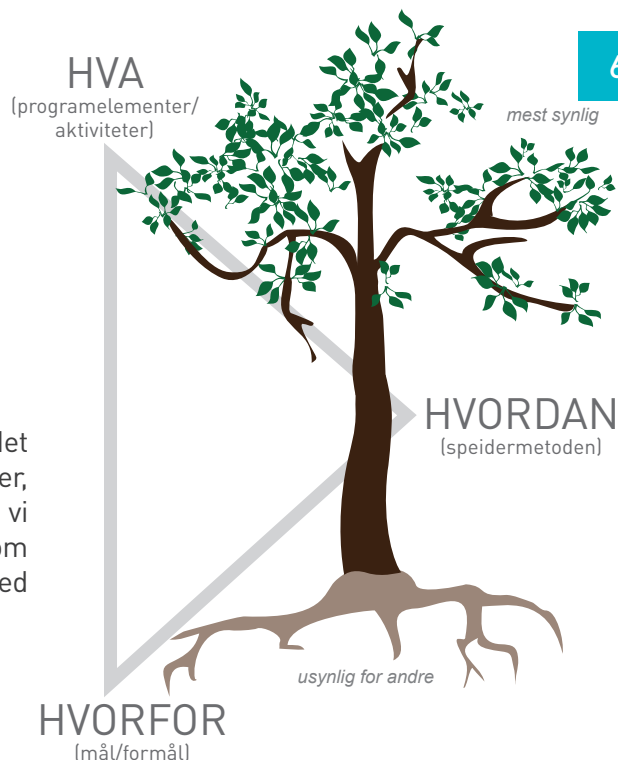
DEL 4: HVA LÆRER SPEIDERE?

Dette temaet handler om speiderprogrammet:

- Tanken bak
- Oppbygging
- Speiderbasen og andre hjelpemidler

Hvorfor akkurat dette

For å kunne danne seg et bilde av hva det daglige speiderarbeidet handler om, kan det være lurt å skaffe seg en oversikt over aktiviteter, merker og annet som speidere jobber med til vanlig – altså det vi kaller for speiderprogrammet. Dette er spesielt viktig for deg som skal være en enhetsassistent eller enhetsleder, men også ledere med andre oppgaver har nytte av å vite hva speidere arbeider med.

LES

«Velkommen som leder», side 10-11

FAKTA:

Det er lang tradisjon for at speidere tar ulike merker, og dette virker fortsatt inspirerende for mange speidere. De fleste programelementene er derfor organisert som merker. Men selv om å ta merker fortsatt er populært, har vi ikke lenger det samme fokuset på fysiske prestasjoner og praktiske ferdigheter som var vanlig for 100 år siden. Et moderne speiderprogram legger vekt på læringsprosessen, slik at de viktigste målene med speideraktivitetene er å gi speiderne mulighet til å "strekke seg" lenger, oppleve mestring, lære av egne erfaringer, trene på ledelse, utvikle sine samarbeidsevner og reflektere over egne verdier og holdninger.

VISSTE DU AT?

Symbolikk brukes mye i speideren. Treet ovenfor er et beskrivende bilde av speiderarbeidet. Vi bruker det til å illustrere sammenhengen mellom speidingens mål (røttene på treet), metode (stammen) og aktiviteter (trekronen).

UNDERSØK
REFLEKTER

UNDERSØK:

Bli kjent med innholdet på program- og aktivitetssidene på speiding.no og spesielt følgende sider:

- Programmet: <https://speiding.no/speiderprogram>
- Speiderbasen: <https://speiding.no/speiderprogram/speiderbasen>
- Hjelpemidler: <https://speiding.no/laer-ledelse/vaere-speiderleder/hjelpemidler-ledere>

Øv deg på å finne aktiviteter i Speiderbasen. Legg merke til at aktivitetene er beskrevet med alder, mål, programområde, forberedelse, gjennomføring m.m.

Øv deg på å finne informasjon på speiding.no, for eksempel om roverspeiding, prosjekter eller ledertrening.

REFLEKTER:

Tenk tilbake på det du har lest, og reflekter over hvorfor programmet for speidere er utformet slik det er. Spørsmål til hjelp:

- Hvilke utviklingsområder har vi i programmet vårt?
- Hvilke aldersgrupper har vi i Norges speiderforbund?

PSST!
VIL DU VITE MER
OM SPEIDER-
PROGRAMMET?
Trykk her

DEL 5: SPEIDERLEDER - HVA NÅ?

Dette temaet handler om ledertrening og utviklingsmuligheter:

- Grunntreningens oppbygging
- Emne- og fordypningskurs, Trekløver-Gilwell og ledertrenerkurset

Hvorfor akkurat dette

Som leder i NSF har du mange muligheter for opplæring og egenutvikling. For å kunne benytte deg av disse mulighetene, trenger du først å sette deg inn i NSF's ledertreningstilbud. Uavhengig av din lederrolle er det både nyttig og viktig for deg å opparbeide ferdigheter, kunnskap og holdninger som er nødvendige for å kunne være en god speiderleder. På kursene vil du få mulighet til å bli tryggere på dine styrker, utvikle deg selv, få inspirasjon og komme i kontakt med andre ledere. Disse erfaringene kan komme godt med også utenfor speideren.

TENK:

Jo fortere du begynner lederopplæringen din, desto tryggere vil du være i lederrollen og desto bedre rustet vil du være til å håndtere utfordringer den byr på.

VISSTE DU AT?

Vi oppfordrer alle nye ledere til å begynne på grunntreningen i løpet av sine første to år som speiderledere. Dette gjelder også for unge ledere med speidererfaring.

Du kan ta kurs både i egen krets, i andre kretser og på nasjonalt plan. Mange kretser arrangerer årlige kurshelger med et bredt utvalg av kurs. Sjekk ut [arrangementssiden](#) vår.

LES

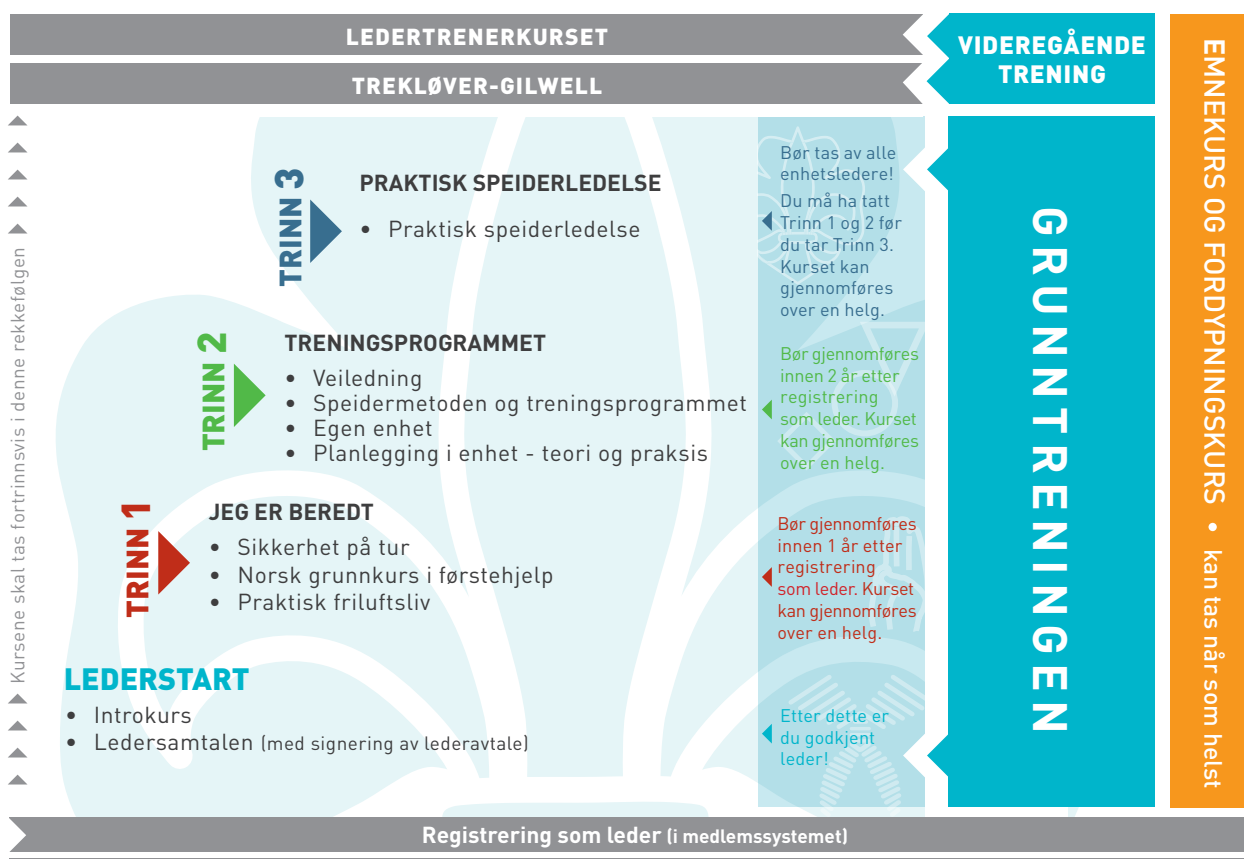
«Velkommen som leder», side 14-15

REFLEKTER

REFLEKTER:

- ? Tenk over egen motivasjon for å være speiderleder og delta på lederkurs.
- ? Noter eventuelle spørsmål eller bekymringer du har, slik at du kan ta dem opp under ledersamtalen med kretsen.

PSST!
VIL DU VITE MER?
Trykk her

DEL 6: «STAMMESPRÅKET»

Dette temaet handler om spesielle begreper vi bruker i speideren:

- Ulike betegnelser på organisasjonsledd
- Begreper knyttet til turer og friluftsliv
- Hverdagslige speiderbegreper
- Speidermerkedager og bakgrunn for disse (Tenkedagen og St. Georgsdagen)

Hvorfor akkurat dette

Har du oversikt over viktige speiderbegreper og spesielle merkedager, hjelper deg å «henge med» i samtaler og oppleve at du er en del av speiderfelleskapet.

Speideren har, i likhet med mange andre miljøer, en hel rekke uvanlige uttrykk og egne referanserammer. Det kan sammenlignes med den sjargongen som for eksempel alle fotballinteresserte behersker uten nødvendigvis å være klar over det. Så hvis du av og til føler at speidere eller andre speiderledere snakker «over hodet» på deg, ligger det neppe noen vond vilje bak. Det er bare veldig fort gjort å glemme at ikke alle snakker «speiderspråket» eller kjenner til speidertradisjoner og -seremonier. Så ikke nøl med å spørre hvis du lurer på noe!

FAKTA:

Tenkedagen - merkedag 22.februar

St. Georgsdagen - merkedag 23. april

Speideraksjonen - årlig innsamlings- og opplysningsprosjekt i samarbeid med Flyktninghjelpen - gjennomføres i april.

LES

«Velkommen som leder», side 18-19

REFLEKTER UNDERSØK

UNDERSØK:

- 🔍 Undersøk hva gruppa di pleier å gjøre i forbindelse med speidernes merkedager, og om den eventuelt har egne tradisjoner/arrangementer.
- 🔍 Undersøk om gruppa di pleier å delta i Speideraksjonen, landsleiren og kretskonkurransen. Be en erfaren leder om å fortelle deg mer om disse.

REFLEKTER:

- ❓ Tenk over om det er noen andre speiderbegreper eller -tradisjoner du ikke forstår, eller eventuelle andre særtrekk ved speiding som du gjerne vil ha forklaring på. Noter dem slik at du kan ta dette opp under ledersamtalen.

PSST!
VIL DU VITE MER?
Trykk her

DEL 7: 100 ÅR MED SPEIDING

Dette temaet handler om speiderhistorie og viktige datoer

- Robert Baden-Powell og speidingens opprinnelse
- Oppstart og utvikling av speiderarbeidet i Norge

Hvorfor akkurat dette

Speidingens historie kan være nyttig å kjenne til når man prøver å forstå grunnleggende speiderverdier og -prinsipper samt speidingens utvikling og plass i dagens samfunn. Vi ønsker derfor at alle ledere har kjennskap til speidingens opprinnelse. Du trenger selvfølgelig ikke å vite hvem Baden-Powell var for å kunne fungere som speiderleder. Det handler heller om å ha en felles referanseramme og, ikke minst, en dypere forståelse av speidingens idé og relevans i samfunnet.

FAKTA:

Første speiderleir i 1907 regnes som oppstart av speiderbevegelsen.

Speiding i Norge oppsto omkring 1910.

Norges speiderforbund ble dannet i 1978 som resultat av sammenlåingen av Norsk Speiderpikeforbund og Norsk Speidergutt-Forbund.

LES

«Velkommen som leder», side 16-17

REFLEKTER
UNDERSØK

UNDERSØK:

- 🔍 Undersøk hvor gammel speidergruppen din er, og finn ut om eventuelle interessante hendelser i gruppens historie.
- 🔍 Søk på nett for å finne ut hvordan NSF profilerer seg selv, hva dagens speidere er opptatt av. Hva dirver speidere i andre land med?

REFLEKTER:

- ❓ Hva er annerledes med dagens speiding sammenliknet med for 100 år siden, og hva er mer eller mindre uforandret?
- ❓ Er speidingens lange historie etter din mening en styrke eller en svakhet? Hvorfor?

PSST!
VIL DU VITE MER?
Trykk her

RELEVANTE LENKER

Her er oversikten over alle lenkene som brukes i dette kurset:

- Del 1:
https://speiding.no/om_oss
- Del 2:
https://speiding.no/om_oss/organisasjon
<https://speiding.no/ut-i-verden>
- Del 3:
<https://admin.speiding.no/sites/default/files/Dokumenter/L%C3%A6r%20ledelse/Generelle%20dokumenter/Lederveiledning%20-%20Speidermetoden%202017-hefte.pdf>
- Del 4:
<https://speiding.no/speiderprogram>
<https://speiding.no/speiderprogram/speiderbasen>
<https://speiding.no/laer-ledelse/vaere-speiderleder/hjelpemidler-ledere>
<https://admin.speiding.no/sites/default/files/Dokumenter/L%C3%A6r%20ledelse/Generelle%20dokumenter/Lederveiledning%20speiderprogrammet%202017%20-%20nett.pdf>
- Del 5:
<https://speiding.no/laer-ledelse/ledertrening>
<http://www.speiding.no/arrangementer>
- Del 6:
<http://leksikon.speidermuseet.no/wiki/Forside>
- Del 7:
<https://speidermuseet.no>

OPPFØLGING ETTER INTROKURSET

OBS! Vi vil gjerne ha din tilbakemelding på dette kursopplegget. Har du innspill, gi dem til oss på e-post til nsf@speiding.no eller ring 22992230.

Slik kan du bygge videre på det du har lært i Introkurset.

GJØR FØLGENDE:

- Ta vare på notatene dine fra dette kurset, og bruk dem under ledersamtalen med kretsen og gjerne videre i lederarbeidet ditt.
- Har du gitt deg selv noen utfordringer underveis i kurset, for eksempel i forbindelse med bruk av speidermetoden, husk å jobbe med disse jevnlig.
- Vent 6-12 måneder og gå gjennom dette kursopplegget på nytt, eventuelt bare de oppgavene du fortsatt opplever som relevante. Hva oppleves annerledes eller enklere nå som du har fått mer erfaring med speiding?

Takk og lykke til videre!

